

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení doktoranda: **Mgr. Marie CHLOPČÍKOVÁ**
Studijní obor: Prevence, náprava a terapie zdravotní a sociální problematiky dětí, dospělých a seniorů
Oponent disertační práce: **doc. MUDr. Veronika Benešová, CSc.**
Školitel disertační práce: doc. PhDr. Adéla Mojžíšová, Ph.D.
Název disertační práce: **Význam edukace a prevence úrazu dětí při kontaktu se psem**

Autorka disertační práce zpracovává aktuální téma. Množí se úrazy způsobené psy a útok psa na dítě, ale i na dospělé je často provázen vážnými úrazy, jak končetin u dospělých tak zvláště hlavy a krku u dětí. Informovanost veřejnosti je nízká, stále se má za to, že pes je nejlepší přítel a snese jakýkoliv přístup v chování člověka.

V úvodu je podán vyčerpávající a velice zajímavý přehled vztahů dítěte a psa, včetně vlivu na vývoj, chování, vzdělávání a výchovu dítěte s ohledem věk a pohlaví dítěte, vliv na fyzické i psychické zdraví a podporu potřebné tělesné aktivity. Celý popis vztahů je nesen v rovině kladné, tedy soustřeďuje se na vlivy pouze pozitivní, což vzhledem k zaměření autorky je pochopitelné. Přesto bych ráda viděla i některé negativní stránky soužití se psem v rodině. V práci je uveden i vliv psa na děti se specifickými potřebami a dostatečně vyzdvížen přínos canisterapie u některých poruch, kde se prokazuje léčebný efekt.

Bezpečný vztah dítěte a psa závisí na znalosti zákonitostí humánně animální interakce, pochopení chování psa na podkladě etologie a pochopení rizika agresivity. Komunikace, její způsoby a znalost varovných signálů je málo známá a popis signálů v postojích a projevech psa je proto detailně popsán. Alarmující počty zranění způsobených psem jak u nás tak v zahraniční literatuře, diskuse nad chovem rizikových plemen, ale i sdílení veřejného prostoru se psy potvrzují potřebu zpracování tématu člověk a pes, resp. dítě a pes. Autorka shrnuje i legislativní rámec odpovědnosti za úraz způsobený psem a uvádí změny ve vztahu ke zvířeti řešené nově Občanským zákoníkem a trestním zákoníkem.

Práce shrnuje současný stav prevence úrazů dětí a dochází k závěru že prevence úrazů způsobených psem je v ČR nedostatečně rozvinutá. Programy AOVZ, nebo aktivity Hafík, o.s. či Modrý pes nedosahují takové šíře jak např. v zahraničí. Cílem práce bylo stanovit základní pravidla bezpečného kontaktu dítěte a psa, zvýšit znalosti dětí, identifikovat rizikové faktory v chování dětí a vytvořit edukačně preventivní program, včetně pracovních materiálů a program prakticky realizovat.

Práce má 119 stran z toho teoretická část tvoří 60 stran, cíl je jasně stanoven, hypotéza nulová - žádné zlepšení znalostí po intervenci. Práce zpracovává výsledky tříleté studie 2009-2012 a to výsledky rozhovorů s dětmi z canisterapeutického tábora které měly negativní zkušenosti se psy, detekce rizikových znaků chování ve styku se psem použití nestandardizovaného dotazníku pro fázi sběru dat a zpětnovazebního dotazníku. Vytvoření edukačního programu (Dítě a pes) a pracovního sešitu. Soubor dětí zpracovaného základního souboru byl 583 což je počet dostatečný pro statistické zpracování. Z kvalitativní části

výzkumu byly identifikovány rizikové faktory chování a tyto pak využity při tvorbě programu a pracovního materiálu. Kvantitativní část výzkumu byla provedena v šesti ZŠ v Jihočeském kraji. Pilotní dotazník potvrdil neznalosti dětí, tak jak se projevily v kvalitativním výzkumu. Zajímavé je zjištění rozdílu ve výsledcích u chlapců a dívek, kde při mírné převaze dívek v základním souboru mělo více chlapců negativní zkušenost se psem. Výsledky jsou uvedeny přehledně, tabulky a grafy jsou srozumitelné a jednoznačně ukazují pozitivní výsledky celé studie.

Výsledek zpětné vazby přinesl popření hypotézy. Znalosti dětí o pravidlech bezpečného kontaktu se psem se zlepšily, došlo k signifikantnímu nárůstu správných odpovědí v dotazníku zpětné vazby. Bonusem práce byla spolupráce s kynology, a umožnění přímého kontaktu dětí se psem speciálně připraveným.

Využití pro praxi.

Program lze zařadit do běžné výuky na prvním stupni ZŠ dosud se ho zúčastnilo 1 960 žáků. Metodický materiál je obsažný ale dobře zpracovaný a využití dětských kreseb přibližuje materiál příslušné věkové skupině.

Závěrečné zhodnocení

Cíl disertační práce byl splněn - znalosti dětí o zodpovědném a bezpečném přístupu ke psům se po absolvování edukačního programu zlepšily. Byly identifikovány rizikové faktory v chování dětí, které mohou vést k úrazům, a byl vytvořen nový interaktivní edukačně preventivní program použitelný pro výchovu žáků prvního stupně ZŠ. Spolupráce s canisterapeutickými týmy přinesla cenný zážitek reálného kontaktu se živým psem.

Edukační materiál - pracovní sešit pro děti je zpracován velmi dobře vizuálně i didakticky.

Práce Mgr. Marie Chlapčíkové přináší nejen ucelený pohled na problematiku vztahu zvířete a člověka, ale zaměřen je i speciálně na vztah dítěte a nejčastějšího domácího zvířete se kterým přicházejí do styku - psa. Vytvořený program a materiály jsou dobře použitelné pro populační skupinu dětí prvního stupně ZŠ, ale i pro širší veřejnost. Bezkonfliktní interakce dětí a psů je v současné době aktuálním tématem, vzhledem ke stále častějším a závažnějším úrazům způsobených jak známými tak neznámými psy a malou informovaností veřejnosti o základních pravidlech jak se psy zacházet.

Práce přináší celou řadu nových poznatků z oblasti u nás aktuálně málo známé. Především pak vyzdvihují zjištění základní neznalosti dětí v interakci se psem a nesprávných forem chování jak dětí tak dospělých.

Připomínky

Bylo by velice přínosné zkušenost autorky využít i pro stručný informační materiál pro dospělé.

Reference jsou vyčerpávající, pouze mám připomínku k formě uvedených literárních zdrojů, která se v současnosti píše jinak.

Disertační práce Mgr. Marie Chlapčíkové odpovídá požadavkům na tento typ prací a proto ji doporučuji k obhajobě.

Doc.MUDr.Veronika Benešová,CSc.

Národní koordináční centrum prevence dětských úrazů, násilí a podpory bezpečnosti pro děti
FN v Motole

V ...Praze dne 20.8.2014.....podpis oponenta disertační práce.....

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení doktoranda: **Mgr. Marie CHLOPČÍKOVÁ**
Studijní obor: Prevence, náprava a terapie zdravotní a sociální problematiky dětí, dospělých a seniorů
Oponent disertační práce: **prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD.**
Školitel disertační práce: doc. PhDr. Adéla Mojžíšová, Ph.D.
Název disertační práce: **Význam edukace a prevence úrazu dětí při kontaktu se psem**

Aktuálnost zvolenej témy: Školitelka dizertačnej práce doc. PhDr. Adéla Mojžíšová, Ph.D. zvolila aktuálnu tému dizertačnej práce, čo potvrdila aj odborová komisia doktorandského štúdia jej schválením pre riešenie v kontexte Prevencie, nápravy a terapie zdravotnej a sociálnej problematiky detí, dospelých a seniorov. Vo vzťahu k doktorandke ju hodnotím z pohľadu jej uchopenia a adresného spracovania v súlade s požiadavkou jej aktuálnosti v podmienkach predmetného odboru. Zvolenú tému považujem za vysoko aktuálnu vzhľadom k celospoločenskej a vedeckej požiadavke jej spracovania v podmienkach Českej republiky (inšpiratívne aj pre slovenskú provinenciu), kedy problematika významu edukácie a prevencie úrazu detí pri kontakte so psom nadobúda významné uplatnenie. Práca rešpektuje aj medzinárodný kontext a je spracovaná per extensum v kontexte zážitkovej pedagogiky a metódy Animal-Assisted Education.

Stanovené ciele a hypotézy: Autorka dizertačnej práce v abstrakte charakterizuje cieľ dizertačnej práce: „skvalitniť vedomostí detí o zodpovednom a bezpečnom prístupe k psom“; v úvode tento cieľ rozširuje a úlohou je „skvalitniť vedomostí detí o zodpovednom a bezpečnom prístupe k psom cez nový edukačne preventívny program“. Toto dvojité vymedzenie všeobecného cieľa je jednak máťúce a v druhom význame sa viac zameriava na prax, ako na teóriu, ktorej akcent a rozvoj je nevyhnutnou súčasťou dizertačnej práce. Hlavný cieľ empirickej časti práce je na s. 60 totožný s formuláciou cieľa v abstrakte, avšak na s. 100 je už rozšírený a totožný s formuláciou v úvode. Vzhľadom na metodiku výskumu a predvýskumu, v ktorom autorka vymedzuje kvalitatívne a kvantitatívne techniky výskumu v priebehu 3 rokov bolo potrebné uviesť a vymedziť cieľ a hypotézy formulované na začiatku výskumu a ich zmenu v priebehu. Formulácia hlavnej hypotézy tak málo korešponduje s cieľom práce a so zvolenými stratégiami výskumu. Zároveň v tejto časti absentuje operacionalizácia

základných východísk a premenných výskumu (čo podrobnejšie popíšeme v metodológii výskumu).

Metodika: výber metód teoretickej a empirickej práce bol veľmi dobrý. Ich aplikácia už vykazuje niektoré nedostatky, tak v teoretickej, empirickej a praktickej časti (ktorú práca obsahuje). V teoretickej rovine autorka využíva metódy analýzy, syntézy, indukcie, dedukcie, komparácie a pod. Avšak v predmetnom teoretickom spracovaní je žiaduca vyššia miera generalizácie po jednotlivých subkapitolách a jej prepojenie na empirickú a praktickú časť práce a proporcionálne spracovanie jednotlivých kapitol. V empirickej časti autorka volila kombináciu kvalitatívnej a kvantitatívnej výskumnej stratégie v priebehu 3 rokov od roku 2009-2012 (z hľadiska počtu ide o 4 roky a prečo nie sú zachytené vo výskume roky 2013 a 2014?). Ďalej sú v empirickej časti práce zjavné tieto metodologické nedostatky. Napríklad pri vymedzení predmetu skúmania autorka nedefinuje (neoperacionalizuje) základné temotvorné východiská, nevymedzuje premenné, neidentifikuje indikátory - rizikové faktory pri kontakte dieťaťa so psom. Výskumné nástroje zvolené v empirickej časti výskumu boli vhodne vybrané a koncipované s dôrazom na vekovú štruktúru respondentov a respondentiek výskumu, či už išlo o neformálny rozhovor, zúčastnené pozorovanie a neštandardizované dotazníky (pilotný a spätnoväzbový, kedy išlo o vlastné metodiky výskumu). Pri popise výskumnej vzorky autorka málo konkrétne popisuje vybrané výskumné skupiny s nízkou mierou detailnejšieho popisu a aplikácie pre vlastný výskum a jednotlivé metodiky, čím proces výskumu, interpretácia zistení majú viac deskriptívny charakter.

Spracovanie získaných dát, výsledky: hodnotiac obe zvolené stratégie výskumu možno rezultovať, že kvantitatívna stratégia vykazuje vyššiu mieru penetrácie oproti kvalitatívnej stratégii. Kvantitatívna časť výskumu zodpovedá štandardným požiadavkám metodologického spracovania s jasným vyústením do základných interpretácii získaných výsledkov. Komparujúc tento koncept s kvalitatívnou časťou možno rezultovať, že táto vykazuje viaceré nedostatky, jednak v metodologickom, ako aj interpretačnom koncepte. Napriek tomu je oceňujúce, že autorka si zvolila kombinovaný výskum (avšak ponúkam možnosť, že mohla uvažovať vzhľadom na predmetnosť témy o integrovanom výskume). Oceňujúce je, že autorka predmetné zistenia spracovala do podoby širšej diskusie a interaktívneho preventívneho programu.

Záver (vrátane odporúčaní pre prax): v závere práce autorka ponúka diskusiu, ktorá ani nie je diskusiou v pravom slova zmysle, nakoľko v kvalitatívnej rovine vymedzuje rizikové faktory správania sa dieťaťa pri stretnutí so psom, ale tie mali byť vymedzené pred výskumom a tu bolo potrebné diskutovať o tom, či ich možno vnímať skutočne ako rizikové. Celkovo aj celá časť diskusie ku kvalitatívnej stratégii vyznieva ako deskripcia realizovaného. V kvantitatívnej časti diskusie už autorka polemizuje, kedy a kde boli zaradené aktivity preventívneho programu, ale požiadavku aplikácie a uplatnenia tohto programu v parciálnych cieľoch nenachádzame. Odporúčaním pre prax je interaktívne-edukačný preventívny program „*Dítě a pes – Žijeme spoločně – zodpovědně a bezpečně!*“ (aj v podobe metodického materiálu), ako výsledok dobrej praxe, avšak v závere práce iné jasné formulované odporúčania nenachádzame. Významným benefitom predloženej dizertačnej práce je komplexné mapovanie stavu danej problematiky v podmienkach *Českej republiky* a realizácia preventívnych programov, realizovaných priamo autorkou a jej spolupracovníkov, ktoré autorka ukotvila v kontexte zážitkového učenia, ako jedného z najúčinnějších nástrojov osvojovania si vedomostí a zručností u detí v predškolskom a mladšom školskom veku.

Práca s literatúrou: za závažné nedostatky v tomto type práce možno považovať nerešpektovanie českého pravopisu. Práca obsahuje viaceré pravopisné chyby (tak v texte, ako aj v prílohách). V súvislosti s požiadavkami etiky citovania autorka v plnej miere nedodržiava platnú normu STN 690: 2012. Autorka v zozname bibliografických odkazov predkladá bohaté množstvo monografických, časopiseckých, zborníkových a internetových zdrojov, čo zodpovedá kritériám kladeným na tento typ práce z pohľadu školiaceho pracoviska, dokonca presahuje túto požiadavku. Celkovo práca obsahuje 144 zdrojov. Je spracovaná na 119 stranách textu s početnými prílohami.

Nové poznatky, ktoré boli dosiahnuté v dizertačnej práci: práca Mgr. Marie Chlopčíkovej je významným prínosom pre odbor Prevencie, nápravy a terapie zdravotnej a sociálnej problematiky detí, dospelých a seniorov. Významnosť tohto spracovania prináša mnohé benefity pre viacerých aktérov. Pre autorku je to priestor pre vedeckú a odbornú výmenu skúsenosti, vzájomnú informovanosť, stanovenie si základných metodologických konceptov. Z pohľadu teórie, metodológie, ale aj empirie – poznávajúc aj úskalía a bariéry „terénu“ je to bazálna základňa pre ďalších výskumníkov. Avšak najvýznamnejším prínosom tejto práce je rozvoj samotnej vednej oblasti, ktorá takýmto významným spôsobom akoby „vťahuje“ všetkých zúčastnených aktérov do svojich tajov a „núti“ hľadať gordické uzly

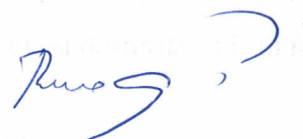
vedúce ku kvalitnejším vedecko-metodologickým konceptom a vytvára tak podporné programy pre reformné aktivity vo vzťahu k zákonodárcom.

Pripomienky: pre autorku práce je možné ponúknuť korigujúce pohľady v záujme erudovanejšieho spracovania danej problematiky: v teoretických východiskách jasne vymedziť konceptuálne teoretické východiská v zmysle teórie, smerov a škôl odbornej tematiky; jasnejšie vymedziť epistemologické východiská (aký je rozdiel medzi subkapitolou 1.1.2 a 1.1.3?); významnejšie rešpektovať zásady metodológie výskumu (pripomienky boli vyjadrené v časti metodika); rešpektovanie rodovo citlivého prístupu, tak v teórii, empirii aj v praktickom preventívnom programe. Autorke dávam dve otázky:

1. *Pokúste sa opätovne redefinovať výskumný cieľ, empirický cieľ (aj parciálne ciele) a výskumné úlohy v súlade s realizovanými stratégiami. Operacionalizujte základný predmet výskumu.*
2. *Explicitne vymedzte ďalšie odporúčania pre teóriu a prax daného odboru.*

Celkové hodnotenie: predložená dizertačná práca Mgr. Marie CHLOPČÍKOVEJ spĺňa požiadavky kladené na tento typ kvalifikačnej prác. Autorka preukázala vysokú mieru osobnej angažovanosti a dizertačnú prácu (až na niektoré nedostatky) spracovala na veľmi dobrej odbornej úrovni a po jej náležitej obhajobe navrhujem udelenie akademického titulu Ph.D.

Prácu odporúčam k obhajobe.

Prešov, 2. septembra 2014

prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD.

oponentka dizertačnej práce

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení doktoranda: **Mgr. Marie CHLOPČÍKOVÁ**
Studijní obor: Prevence, náprava a terapie zdravotní a sociální problematiky dětí, dospělých a seniorů
Oponent disertační práce: **PhDr. Denisa Šoltésová, PhD.**
Školitel disertační práce: doc. PhDr. Adéla Mojžíšová, Ph.D.
Název disertační práce: **Význam edukace a prevence úrazů dětí při kontaktu se psem**

Téma dizertačnej práce je spracovaná v teoreticko-empirickej a následne aj aplikačnej rovine. Teoretická časť je rozpracovaná na 48 stranách a formuluje nosné východiská pre empirickú časť práce, ktorej rozsah je rovnaký. Posledná kapitola práce, rozpracovaná v rozsahu 9 strán, predstavuje konkrétny interaktívno-edukačný preventívny program, vytvorený samotnou autorkou práce, opierajúc sa o výsledky teoretickej i empirickej analýzy problematiky a vychádzajúc z princípov zážitkovej pedagogiky a metódy Animal-Assisted Education.

Aktuálnosť zvolenej témy: téma dizertačnej práce Mgr. M. Chlopčíkovej je aktuálna z hľadiska spoločenského i vedeckého. Prevencia úrazov detí spôsobených psom a význam edukácie v kontexte tejto prevencie nie je podmienkach Českej republiky, tak, ako je tomu v iných európskych krajinách, v teórii náležite rozpracovaná a v praxi profesionalizovaná a efektívne implementovaná. Význam a aktuálnosť problematiky zdôrazňujem hlavne v súvislosti s výberom a konštituovaním témy v kontexte idey celoživotného vzdelávania/učenia sa s dôrazom na neformálne vzdelávanie. Dizertačná práca, v ktorej autorka predkladá výsledky svojej vedecko-výskumnej činnosti i praktických skúseností, patrí v Českej republike i v Slovenskej republike k významným a ojedinelým prácam v predmetnej oblasti.

Teoretická časť rozpracúva parciálne otázky zvolenej témy. Pomerne rozsiahly priestor autorka venovala analýze vplyvu interakcií detí so psami na vývin detskej osobnosti v jej jednotlivých zložkách. Túto problematiku zachytáva v kontexte jednotlivých životných etáp, reflektujúc vývinové špecifiká týchto vývinových období. Práve uvedené vytvára bazálne východiská pre porozumenie komplexnosti i špecifikám problematiky a efektívnu

implementáciu preventívnych programov pre deti do praxe. Následne autorka presúva pozornosť k etologickým aspektom humánno-animálnych interakcií, a to z oboch strán, pričom, ako vyplýva z podstaty rozpracovanej problematiky, nosná pozornosť je orientovaná na humánno-animálnu komunikáciu. Súčasťou teoretickej časti práce je aj analýza aktuálneho stavu v oblasti úrazov detí spôsobených psom. Reflektujúc právne dôsledky situácií, v ktorých došlo k takémuto úrazu dieťaťa, autorka vhodne zaradila do teoretickej časti aj legislatívne aspekty problematiky. Prehľad významných preventívnych programov v Českej republike a zahraničí, spracovaný ako súčasť teoretickej časti práce, jednoznačne prezentuje význam predmetnej témy a potrebu teoretického i metodologického rozpracovania. Vyzdvihnúť je v týchto súvislostiach potrebné aj pedagogické východiská vo výskume a pri realizácii preventívnych programov, ktoré autorka ukotvila v kontexte zážitkového / skúsenostného učenia, ako účinného spôsobu osvojovania si zásadných vedomostí a zručností. Empirická časť úzko nadväzuje na teoretickú časť práce, obe obsahom relevantné v kontexte študijného odboru.

Stanovené ciele a hypotézy: cieľ práce ako celku je formulovaný totožne s hlavným cieľom empirickej časti, pričom autorka sa dizertačnou prácou zamerala na skvalitnenie vedomostí detí v oblasti zodpovedného a bezpečného prístupu k psom. Tento cieľ je však skôr aplikačný. Nemožno ho považovať za metodologicky korektne formulovaný – keďže - vzhľadom k charakteru práce je požadovaný výskumný cieľ. Zameranie a snahu však následne autorka konkretizuje v Úvode práce, reflektujúc potrebu identifikácie potenciálnych rizík v kontakte detí so psami, zmapovania vedomostí detí o zaobchádzaní a prístupe k psom, zistenia okruhov nedostatočných vedomostí a vytvorenia efektívneho preventívneho programu. Takto formulované východiská sú relevantnejšie v súvislosti so zameraním a účelom dizertačnej práce.

V súlade s takto orientovanou výskumnou snahou je potom konkretizovaný i cieľ empirickej časti, a to zistiť mieru skvalitnenia vedomostí žiakov a žiačok 1. stupňa ZŠ po absolvovaní interaktívneho edukačno-preventívneho programu. Čiastkové ciele empirickej časti však plne nekorešpondujú s hlavným výskumným cieľom, presahujú vedecko-výskumné zameranie smerom k praxeologickej implementácii a opäť, okrem prvého ich nemožno považovať za výskumné ciele. Teória a prax sa navzájom ovplyvňujú a obohacujú a tento vzájomne podmienajúci vzťah formuje oboje. Preto je potrebné vyzdvihnúť také výskumné snahy, ktorých výsledky sú priamo a bezprostredne aplikovateľné v praxi, ako je tomu aj v prípade tejto dizertačnej práce. Na druhej strane je však potrebné, vzhľadom k zásadám vedecko-

výskumnej práce, upozorniť na potrebu korektnosti a metodologickej presnosti pri spracúvaní dizajnu výskumného projektu.

Hlavná hypotéza je formulovaná správne a metodologicky čisto, nedostatkom je absencia pracovných hypotéz a stanovenie a operacionalizácia premenných.

Metodika: autorka v súlade s výskumnými zámermi vhodne volila kombináciu kvalitatívnej kvantitatívnej výskumnej stratégie. Výskumnými nástrojmi boli, rovnako vhodne zvolené, neformálny rozhovor, zúčastnené pozorovanie a neštandardizované dotazníky (pilotný a spätnoväzbný). Autorka sa, v rámci využitia dotazníka, vhodne rozhodla pre realizáciu predvýskumu za účelom dosiahnutia zrozumiteľnosti jednotlivých položiek, vzhľadom k vekovým špecifikám respondentov a respondentiek. Štruktúra rozhovoru i samotné dotazníky sú súčasťou príloh, je možné konštatovať dostatočnú kvalitu ich spracovania. V popise použitia jednotlivých nástrojov však chýba jasná argumentácia výberu, hlbšia detailizácia i konkretizácia (napr. detailnejší popis zúčastneného pozorovania, jeho štruktúry, pozorovaných kategórií, spôsob spracovania získaného výskumného materiálu a v analýze, príp. interpretácii taktiež zistené dáta; spôsob spracovania a vyhodnocovania dát získaných prostredníctvom rozhovorov; spôsob výberu vzorky; spôsob administrácie dotazníkov a podmienky ich vyplňania a i.). Kvalitatívna časť je, bez argumentácie, zredukovaná na detailný popis výskumnej vzorky, ktoré autorka nesprávne nazýva prípadové štúdie. Chýbajú jasne stanovené kategórie, príp. ich indikátory, analytická aj interpretačná časť.

V prípade metodológie i metodiky chýba explicitná a jasná argumentácia výberu a prezentácia spôsobu vedeckého uvažovania autorky nad formulovaným výskumným problémom v týchto kontextoch.

Spracovanie získaných dát, výsledky: prezentácia zistení, v rámci kvantitatívneho zisťovania, je prehľadná, úroveň analýzy na požadovanej úrovni z hľadiska hĺbky i kvality. Autorka sa však venovala najmä výsledkom kvantitatívneho zisťovania. Tie sú spracované precízne, detailne, orientáciu v zistených údajoch uľahčuje pomerne vysoké zastúpenie tabuliek a grafov, jasne dokumentujú rozdiely vo vedomostiach žiakov a žiačok pred a po absolvovaní preventívneho programu. Výsledky kvalitatívnej časti výskumu však nie sú spracované v podobnej kvalite, ako som už uviedla skôr.

Záver empirickej časti je tvorený diskusiou, kde autorka prezentuje a interpretuje hlavné zistenia. Samotná interpretácia je na dostatočnej, avšak v porovnaní s analytickou časťou na kvalitatívne nižšej úrovni.

Záver (a odporúčania pre prax): v závere empirickej časti autorka vyvrátila formulovanú nulovú hypotézu potvrdením štatisticky významných rozdielov vo vedomostiach žiakov a žiačok pred a po absolvovaní edukačno-preventívneho programu. V tejto časti chýbajú explicitne formulované závery (tie sú však súčasťou Záveru práce) a z nich logicky odvodené odporúčania pre teóriu a prax študijného odboru. Výstupom z vedecko-výskumnej snahy autorky je však vytvorenie a úspešná realizácia interaktívne-edukačného preventívneho programu s názvom „*Dítě a pes – Žijeme společně – zodpovědně a bezpečně!*“, ktorý je možné považovať za určité odporúčania či príklad dobrej praxe pre prípravu a realizáciu špecificky orientovaných preventívnych programov. Tento konkrétny už od roku 2010 absolvovalo celkom 1960 žiakov a žiačok 1. stupňa základných škôl a preto je rozhodne potrebné ho považovať za významný prínos práce autorky v predmetnej téme. Popis programu je detailne rozpracovaný v poslednej kapitole dizertačnej práce, reflektujúc formulované teoretické východiská i empirické zistenia, jednoznačne prezentujúc, ako môžu byť výsledky vedecko-výskumnej činnosti efektívne a konkrétne využité v praxi s vybranou cieľovou skupinou. Rovnako významným výsledkom vedecko-výskumnej činnosti a priamej práce v tejto oblasti je aj spracovanie a publikovanie metodického materiálu „*Dítě a pes – Jak žít společně bezpečně!*“.

Práca s literatúrou: pri práci s literatúrou doktorandka pracovala eticky, avšak plne nerešpektovala citačnú normu ISO 690 (nedostatky sú skôr technického, ako etického charakteru), čo ale významným spôsobom neznižuje kvalitu práce. Požiadavku na minimálny počet zdrojových dokumentov autorka nielen dodržala, ale prekročila (celkovo uvádza 144 zdrojov), pričom je potrebné konštatovať aj dostatočnú variabilitu a aktuálnosť publikačných zdrojov.

Po formálnej stránke je zároveň práca na dobrej úrovni, je informačne hutná, vecná, vyznačuje sa dobre čitateľným a pritom odborným jazykovým štýlom. Autorka zreteľne prejavila vlastné odborné postoje a pri hodnotení myšlienok iných autorov a autoriek prejavila nestranné stanovisko.

Nové poznatky, ktoré boli dosiahnuté: dizertačná práca Mgr. Marie Chlopčíkovej je inovatívna až priekopnícka z viacerých dôvodov: 1. prispieva k systematizácii poznatkov o predmetnej téme v podmienkach Českej republiky, čím sa pričíňuje o vytvorenie a rozvoj teoreticko-metodologických východísk pre transdisciplinárny výskum tejto problematiky

v kontexte odboru, 2. autorka navrhla konkrétne postupy a riešenia na zvýšenie kvality a odbornosti v špecifikách predmetnej témy, 3. výsledky teoretického a empirického výskumu, prezentované v dizertačnej práci, sú cenným dokumentom o začiatkoch implementácie konkrétnych preventívnych aktivít v podmienkach Českej republiky do holisticky a humanisticky orientovaného odboru. Dizertačná práca je tak významným príspevkom k teórii i praxi študijného odboru. Získaním a dokumentovaním preukázateľných faktov autorka prispela k posunutiu od kritickej reflexie praxe k jej konštruktívnej zmene.

Pripomienky: v teoretickej časti práce chýbajú explicitne vymedzené teoreticko-metodologické východiská a východiskové koncepty, resp. teórie, ktoré by koncepčne rámcovali predmetnú tému, najmä systémové teórie, ako východiskové pri preventívnych opatreniach vôbec a v edukačnom prostredí zvlášť. Uvedené je zjavné napr. pri spracúvaní textu o význame humánno-animálnych interakcií v kontexte jednotlivých vývinových období. Východiskom by mohli byť klasické, príp. moderné vývinové teórie celoživotného vývinu, napr. – v súlade so špecifikami problematiky, bioekologická teória vývinu U. Bronfenbrennera. Z týchto perspektív by diskutované parciálne otázky predmetnej problematiky tvorili kompaktnější, menej fragmentalizovaný celok, jasnejšie prezentujúce vnímanie problematiky v širších, ale relevantných kontextoch. Autorka síce správne uvažuje o efektívnej preventívnej aktivite v kontexte reflexívnej paradigmy (vyberajúce zážitkové/skúsenostné učenie), v komparácii s menej/málo účinnými metódami, absentuje však rozpracovanie a argumentácia týchto východísk. V empirickej časti, ako som už uviedla, chýba explicitná argumentácia výberu výskumných stratégií i konkrétnych výskumných metód a ich hlbšia detailizácia. Kvantitatívna časť je spracovaná na kvalitatívne vyššej úrovni, ako kvalitatívna. V závere absentujú explicitne formulované odporúčania pre teóriu a prax odboru, ako sumarizácia výsledkov z teoretickej i empirickej časti práce.

Otázky: práca rozpracúva predmetnú tému v teoretickej, empirickej i aplikačnej rovine. Kvalitatívne hodnotnejšia je empirická časť práce. Tu autorka výraznejšie prezentovala schopnosť aplikácie teoretických poznatkov vo výskume a schopnosť spracovať odborný text v požadovanej kvalite. V súvislosti s teoretickou časťou práce formulujem nasledujúcu otázku:

- V kontexte rozpracúvanej problematiky popisujete niektoré charakteristiky cieľovej skupiny – vývinového obdobia detstva. Ktoré z teórií vývinu človeka je možné, podľa vášho názoru, považovať za relevantné k hlbšej analýze daného vývinového obdobia

v kontextoch témy a špecifického zamerania dizertačnej práce? Výber zároveň argumentujte.

Empirická časť obsahuje viaceré metodologické nedostatky. Do obhajoby formulujem otázky:

- Ako by ste mohli zistiť, že úrazy spôsobené psom sa častejšie vyskytujú u chlapcov (ako správne diskutujete v kontexte rodovo odlišnej socializácie) implementovať v procese realizácie preventívnych programov?
- Aké konkrétne odporúčania pre teóriu i prax študijného odboru je možné odvodiť z teoreticko-empirického rozpracovania predmetnej témy?

Celkové hodnotenie a záver:

Predložená dizertačná práca spĺňa po obsahovej aj formálnej stránke požiadavky kladené na tento typ prác. Najmä jej empirická a aplikačná časť je podnetná pre rozvoj teórie a praxe študijného odboru v riešenej oblasti. Autorka preukázala odbornú erudíciu a potenciál pre ďalšiu samostatnú vedeckú prácu a preto prácu **odporúčam k obhajobe**.

Prešov, 14. septembra 2014

PhDr. Denisa Šoltésová, PhD.

oponentka